

שאלה: הרמב"ם (הלכות ע"ז פרק א) כותב שאברהם אבינו נדד להרבה מקומות ודרש ברבים, עד שאלפים רבים הגיעו לאמונה שהקב"ה הוא שברא את העולם. התוכל להציע כיצד פעל זאת? תן דוגמא מה הוא אמר.

תשובה: אביא כאן מדברי משל שהביא הרמב"ם ב"מורה נבוכים" (ח"ב פרק יז) רק אסגנן אותו בצורה המתאימה יותר לדורנו.

אניה אחת טבעה בים, אבל כמה מנוסעיה הצליחו להגיע לאי סמוך, אי בודד, ונותרו בחיים. חכו בתקוה שעוד איזו אניה תעבור, תלו חולצה לבנה על מוט ארוך שהקימו, וקיוו שאיזו אניה עוברת תראה מרחוק כיצד מנפפת ברוח, ותציל אותם משם. יחד אתם היה תינוק יתום ששָׁרַד, כי אמו מתה בעת הטביעה. כאשר הילד גדל קצת שאל מאחד מהגברים "כיצד נוצרנו?"

ענה לו האיש: יש יצור אנושי הנקראת "אשה", דומה מאד לנו הגברים, ויצור זה מחונן באבר נוסף [הַרְחָם] אשר אם נוטעים באבר ההוא גרעין, צומח מזה עוד אדם הנקרא "עוֹבֵר".

שאל הילד: הגרעין הזה, כדי לגדול צריכים להשקות אותו מים. הא כיצד תגיעו לפנים הבטן של היצור שם נטעתם הגרעין?

ענה האיש: אין צורך. האבר ההוא מוליך מזון אל הגרעין. מה שהאשה אוכלת ושותה, מגיעים אל העובר שבמִעָה.

אמר הילד: זה מוזר. אבל נניח. הרי ברור שכל מה שהאדם אוכל ושותה, הוא אחר כך מוציא פסולת. הצואה והשתן לאן מועברים?

ענה האיש: מנגנון זה הוא דבר פלאי. הכל נבלע בעובר ההוא, כי הוא מקבל מאמו רק תמצית, בלי שום תוספת פסולת. והעובר הולך וגדל מיום ליום, מגודל של כמה סנטימטרים הוא מקבל משקל עד שיהיה שתיים או שלושה קילוגרם.

תמה הילד: עכשיו כבר נתפשת בדברי הבל. אני מבין שהבטן, כל בטן, מלא אברים. מעיים, כליות, טחול, כבד. איפה מוצא לו מקום לאותו עובר לאן להתרחב?

ענה המבוגר: אין בעיה. האברים זזים הצידה, כדי לתת מקום לרחם המתרחב. והעובר נמצא גם בתוך שקית של נוזלים, כדי להציל אותו מחבטות אפשריות וזעזועים חיצוניים של האם. בסך הכל הוא תופש שטח רב.

השיב הילד: אבל אם לפי דבריך, גם העור החיצוני של הבטן של האשה צריך להתרופף, להחלש ממתחתו, כדי לתת מקום מרווח לכל האורח החדש הזה?

ענה האיש: כן הוא, גם העור משתף פעולה, ומוסיף תאים ושטחי עור, כדי להכיל כמות יותר גדולה של הגוף המשמין והולך.

דחה הילד: עכשיו אתפוש אותך בכל סיפורי בדים שלך! הרי כל אדם צריך לנשום אויר. אם לכמה דקות האדם אינו יכול לנשום הוא מת מחניקה. בכך, האם תגיד שאין העובר צריך לאויר?

ענה האיש: תתפלא, אבל ככה הוא. עד רגע יציאתו מהרחם, הוא חי כמו דג במים. אינו צריך לנשום אויר כלל.

שאל הילד: כל מה שאמרת איננו נכון. ראינו מהנסיון כי כאשר יש גוף זר בתוך גוף האדם, הוא מְפַתֵּחַ דְלָקָת. ואם אינו מוציא מעצמו את הגוף הזר, תתפתח מוגלה ואחר כך מחלות קשות. כיצד גוף האשה עובר בעיה זאת?

ענה האיש: היא עוברת בהצלחה. כי נכון אמרת על כל גוף זר אחר החודר לבטן, אבל לא בענין הגרעין הזה.

סיכם הילד: אבקש ממך לחשוב עוד ותמצא סיפור אמתי יותר, נכון יותר. כל מה שאמרת לא מתקבל על הדעת.

עד כאן המשל. הלימוד היוצא לנו מזה הוא כי בלי התערבותו של הקב"ה, בכל מיליארדי פרטים שבטבע, לא היתה אפשרות לקיים את החיים.

כאשר התינוק נולד, הוא חלש כל כך שאין לנו מזון להמציא לו. לא בשר, ולא ביצים, ולא ירקות. הקב"ה זימן לאם המולידה חלב ובכך היא מזינה את התינוק שנולד.

וככל שהתינוק גדל והולך, ומקבל תוספת משקל, באופן פלא גם הגוף שלה יוצר יותר חלב. הכל מתואם.

ואם היתה מקבלת מתנת החלב הזה לפני הלידה, בכמה ימים, היו לה כאבים בלי אפשרות להקלה מצבה (בדורות קודמים שלא המציאו משאבות). ואם תוצרת החלב היתה מתעכבת כמה ימים מלהופיע, היה התינוק מת ברעב

(באותם דורות שלא המציאו חלב מלאכותי). כמה פלא על התזמון, על התיאום
מתי להופיע, לא מוקדם מדאי ולא מאוחר מדאי.

פלאות אלו אינם רק במין האנושי, אלא בכל חיים, הבהמות והחיות. "מה גדלו
מעשיך השם".

היזמה להתבונן בפלאי הטבע קבלנו מהדרכת הרמב"ם (הלכות יסודי התורה
פרק ב):

"הא־ל הנכבד והנורא הזה מצוה לאהבו וליראה אותו שנאמר 'ואהבת את ה'
אלוהיך' ונאמר 'את ה' אלוהיך תירא':

והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו? בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו
הנפלאים הגדולים, ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך [=אי אפשר לנו להעריך]
ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול...
וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד, ויודע שהוא
[=האדם] בְּרִיָּה קטנה שְׁפִלָּה אֶפְלָה, עומדת בדעת-קלה מעוטה לפני תְּמִים-
דעות... כמו שאמרו חכמים בענין אהבה, שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר
והיה העולם".

ב"מורה נבוכים" (ח"ג פרק כח) כתב הרמב"ם שכל לימוד מהסוג הזה נכלל
בקיום ציווי התורה "לאהבה את ה' אלוהיכם" (דברים יא, יג).

פרטים רבים נוספים על פלאי גוף האדם, כהוכחות למעשי-ידייו של הקב"ה,
ראה בספרים שלנו "אוצרות המוסר" (ח"א עמ' 155-192), "נפלאים מעשיך";
ועל פלאי עולם בעלי-חיים כתבנו בחוברת "מלוא כל הארץ כבודו". שלושתם
נמצאים בתוכנה "אוצר החכמה".